

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

«Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі»

підготовки бакалавра

спеціальності 013 Початкова освіта

освітньо-професійної програми Початкова освіта

Силабус навчальної дисципліни «Методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі» для підготовки бакалаврів, галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», спеціальності 013 «Початкова освіта») за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта».

Розробник:

О. О. Яструб – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри теорії і методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти

протокол № 4 від 20.10.2021 року.

Завідувач кафедри:

Пріма Р. М.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 «Освіта / Педагогіка»	Нормативна
Кількість годин / кредитів 90 / 3	013 «Початкова освіта» Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»	Рік навчання: 3
		Семестр: 5
		Лекції: 28 год
		Практичні (семінари): 26 год
		Самостійна робота: 30 год
ІНДЗ: €	Освітній рівень «бакалавр»	Консультації: 6 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові – Яструб Оксана Олександрівна

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук

Вчене звання – немає

Посада – асистент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація – +38 096 966 40 85

Електронна пошта – Yastrub.Oksana@vnu.edu.ua
jastrub-oksana@ukr.net

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:
<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

Розклад консультацій

Консультації, індивідуальні завдання з навчальної дисципліни бакалаври можуть отримати щосереди з 13.25 до 15.00 год.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі» належить до циклу дисциплін професійної підготовки, що формують профіль майбутнього вчителя початкової школи з теорії, практики та методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі. Навчальний контент дисципліни визначає

компетентності, яких повинен набути студент першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі» є структура та механізми функціонування громадянського суспільства, зокрема діяльність у його рамках громадських рухів легально-конструктивного спрямування, а також характер взаємозв'язків, каналів і способів впливу громадянського суспільства на державу.

Навчальна дисципліна «Методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі» розкриває основні вимоги до організації навчального процесу в початковій школі як цілісного й системного процесу, його структуру, мету і завдання, закономірності, зміст, методи, форми, засоби, умови формування компетентного учителя за спеціальністю 013 «Початкова освіта», відповідно до ОПП підготовки фахівця, затвердженої Вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 7 від 28 травня 2020 року) і введеною в дію з 1 вересня 2020 року.

Програма курсу розроблена з урахуванням інноваційного та особистісно-орієнтованого підходів до підготовки майбутнього учителя початкової школи.

2. Пререквізити: Навчальна дисципліна базується на знаннях, навичках й уміннях, котрі засвоєні під час опрацювання завдань навчальних курсів: «Педагогіка загальна», «Методика виховної роботи», «Педагогіка соціальна», «Педагогічна та вікова психологія», «Технології освітнього процесу в НУШ».

Постреквізити: Знання, навички й уміння, котрі отримує студент у ході засвоєння курсу стануть необхідною основою для вивчення таких навчальних дисциплін, як «Основи педагогічної майстерності», «Методики навчання дисциплін початкового навчання», результативного написання курсової роботи з методики початкового навчання, успішного складання комплексного кваліфікаційного іспиту і т.д.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни: формування у студентів системи дидактико-методичних знань, умінь і навичок формування в молодших школярів громадянської та інших компетентностей, власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свободи людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

	<p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.</p> <p>СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.</p> <p>СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p> <p>СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p> <p>СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.</p> <p>СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.</p>
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН-1. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p> <p>ПРН-2. Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.</p> <p>ПРН-3. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу</p>

	<p>педагогічної діяльності в початковій школі.</p> <p>ПРН-5. Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.</p> <p>ПРН-6. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.</p> <p>ПРН-7. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.</p> <p>ПРН-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.</p> <p>ПРН-13. Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.</p> <p>ПРН-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.</p>
--	--

5. Структура навальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю / Бали
	Усього	у тому числі				
		лекції	практ.	сам. роб.	конс.	
Змістовний модуль 1.						
Теоретичні аспекти громадянської та історичної освітньої галузі						
Тема 1. Сутність громадянської освіти. Громадянська освіта, її основні завдання. Актуальність громадянської освіти в Україні. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні та Рекомендації Європейського Парламенту та Ради (ЄС) про громадянську освіту. Мета і завдання громадянської освіти в сучасній школі. Перегляд відео «Громадянська освіта від садочка до школи: роль учителя» Режим доступу: https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/vebinary/hromadianstvo-vid-sadochka-do-shkoly-rol-pedahoha	6	2	2	2		Усне опитування, самостійна робота, дискусія / 2 б

<p>Тема 2. Теоретичні основи методики викладання громадянської та історичної освіти, її загальноосвітні та виховні завдання. Предмет і завдання методики навчання громадянської та історичної освіти. Мета громадянської та історичної освітньої галузі. Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі. Зв'язок методики навчання громадянської та історичної освіти з іншими предметами. Головні завдання громадянської та історичної освіти у початковій школі. Громадянська та історична освітня галузь у змісті типових освітніх програм початкової школи. Громадянська та історична освіта в контексті Державного стандарту початкової освіти (2018 р.).</p>	7	2	2	2	1	Усне опитування, повідомлення, самостійна робота / 2 б
<p>Тема 3. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освіти. Формула нової української школи (9 компонентів). Компоненти Концепції «Нова українська школа». Мета початкової освіти. Чинники якісної початкової освіти. Цикли початкової освіти. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. Мета та завдання громадянської та історичної освіти відповідно до Державного стандарту початкової освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з урахуванням компетентнісного підходу до навчання. Громадянська і історична освіта в Концепції Нової української школи.</p>	7	2	2	2	1	Усне опитування, повідомлення, виконання практичного завдання, самостійна робота / 2 б
<p>Тема 4. Теоретико-дидактичні засади організації навчання, навчальної діяльності у контексті реалізації завдань громадянської та історичної освітньої галузі. Проблемне навчання в ході вивчення громадянської та історичної освітньої галузі. Проблемне навчання. Головні умови успішності проблемного навчання. Головні психолого-педагогічна цілі проблемного навчання. Форми проблемного навчання. Принципи проблемного навчання. Інтегроване навчання в процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі. Ознаки інтегрованого уроку. Підготовка вчителя до інтегрованого уроку. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі. Проектне навчання в процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі. Методика організації творчого проектування</p>	6	2	2	2		Усне опитування, повідомлення, дискусія / 2 б

в початковій школі. Методи роботи на структурних одиницях проєкту. Особливості застосування технології проєктування на уроках в початковій школі						
Тема 5. Формування громадянської та історичної компетентності в учнів початкової школи засобом інтегрованого підходу в умовах навчання інших освітніх галузей Державного стандарту початкової загальної середньої освіти. Методи, прийоми, засоби формування громадянської та історичної компетентності на уроках початкової школи.	6	2	2	2		Усне опитування, повідомлення, дискусія / 2 б
Тема 6. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освіти в початкових класах. Роль учителя початкової школи у формуванні психологічно безпечного середовища. Забезпечення права вибору. Формування спільних цінностей. Ранкові зустрічі. Фізичне середовище. Розвиток відповідальності. Встановлення правил. Участь дітей в організації освітнього середовища. Багатоманітність світу і простір для кожного.	4	2	2			Усне опитування, повідомлення, дискусія / 2 б
Разом за змістовим модулем 1	36	12	12	10	2	12 б
Змістовний модуль 2.						
Основні методичні засади формування громадянської та історичної освіти в молодших школярів						
Тема 7. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі. Особистісно-орієнтована технологія навчання. Технологія групової навчальної діяльності школярів. Технологія розвивального навчання. Технологія формування творчої особистості. Технологія навчання як дослідження. Класифікація методів навчання громадянської та історичної освіти.	11	4	2	4	1	Усне опитування, повідомлення, дискусія / 3 б
Тема 8. Методика формування громадянської та історичної компетентності у структурі навчання змістової лінії «Я – Людина» / «Людина». Розуміння самоідентифікації елементарної інформації про людину, як унікальну у Всесвіті істоту, яка творить себе як особистість, формує свій характер і розвиває цінні якості у процесі пізнавальної і трудової діяльності.	8	2	2	4		Усне опитування, повідомлення, виконання практичного завдання / 3 б
Тема 9. Методика навчання змістової лінії «Людина серед людей» / «Я серед людей» у структурі освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» Роль зв'язків, які існують між людьми,	9	2	2	4	1	Усне опитування, повідомлення, виконання практичного

значення рідні, друзів, приятелів, спільнот, з якими дитина себе ідентифікує. Сутність громадянської поведінки, свідомого вибору норм і моделей поведінки, взірця поведінки.						завдання / 3 б
Тема 10. Методика навчання змістової лінії «Моя культурна спадщина» у структурі освітньої галузі «Громадянська та історична освіта». Розуміння власної національності, свого походження, культури. Традиції та минуле своєї родини, рідної етнічної групи, нації. Значущість та різноманітність культурних надбань людства.	9	2	2	4	1	Усне опитування, повідомлення робота в малих групах / 3 б
Тема 11. Методика навчання змістової лінії «Моя шкільна та місцева громади» у структурі освітньої галузі «Громадянська та історична освіта». Шкільні та місцеві традиції. Діяльність місцевих органів влади. Громадянські дії, демократична поведінка, конструктивна взаємодія: сутність та прояви. Громадські справи молодших школярів.	6	2	2	2		Усне опитування, повідомлення робота в малих групах / 3 б
Тема 12. Методика навчання змістової лінії «Людина в суспільстві» / «Ми – громадяни України. Ми – європейці» у структурі громадянської та історичної освітньої галузі. Національна символіка та державні атрибути України. Поняття про націю (народ), державу, політику, владу, ключові події в історії України. Демократичні цінності та ідеї євроатлантичної інтеграції України.	11	4	4	2	1	Усне опитування, повідомлення робота в малих групах / 3 б
Разом за змістовим модулем 2	54	16	14	20	4	18 б
Усього годин	90	28	26	30	6	30 б
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60
Модульна контрольна робота за змістовим модулем 1						30
Модульна контрольна робота за змістовим модулем 2						30
Поточний контроль						40
Усне опитування, повідомлення, дискусія, робота в малих групах, виконання практичних завдань						30
ІНДЗ						10
Усього годин / Балів						100

6. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

Завдання виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час лекційних, практичних, самостійних занять і передбачає підготовку та оформлення згідно вимог індивідуальної науково-дослідної роботи студента (реферат), яка захищається в аудиторії у вигляді доповіді та презентації Microsoft Office Power Point, що оцінюється максимум в 10 балів. Оцінювання

індивідуального проєкту мікрОВикладання уроку здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання доповіді є вміння студента стисло визначати ключові позиції проблематики. Критеріями оцінювання презентації є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Підготовка та презентація проєктів на одну з тем освітніх ліній :

1. «Я – Людина» / «Людина».
2. «Людина серед людей» / «Я серед людей».
3. «Моя культурна спадщина»
4. «Моя шкільна та місцева громади»
5. «Людина в суспільстві» / «Ми – громадяни України. Ми – європейці»

Враховуючи студоцентрований підхід у освітньому процесі, кожен студент може запропонувати власну тему, попередньо узгодивши її з викладачем.

7. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Перелік питань	К-сть годин
1.	Дослідити своє походження, родовід.	2
2.	Обґрунтувати традиції і свята, які шанують у родині, родинях друзів та однокласників.	2
3.	Дослідити та презентувати пам'ятки культури своєї місцевості.	2
4.	Дослідити та презентувати одну з історичних подій незалежної України.	2
5.	Виявити та презентувати відомих людей своєї малої Батьківщини.	2
6.	Дослідити і презентувати портрет Українця-патріота.	2
7.	Підібрати погляди відомих людей про вислів «бути Людиною».	2
8.	Скласти перелік чеснот / рис характеру, якими володіє літературний персонаж чи історична постать - представника українського народу.	2
9.	Підібрати ситуації (із казок, оповідань, власного досвіду), у яких хтось зазнав образ, пояснити, як діяти в таких ситуація.	2
10.	Виписати права та обов'язки людини. Установити їх взаємозалежність.	2
11.	Презентувати проєкт на тему «Приватний простір і громадські місця: у чому відмінність. Правила поведінки у громадських місцях».	2
12.	Підготувати есе на одну з тем: Хто такі герої (на прикладах із національної історії)? Мої герої та їхні вчинки (персонажі	2

	книжок, мультфільмів, кінофільмів, батьки, інші родичі, знайомі).	
13.	Підготувати та презентувати проєкт «Україна та її сусіди».	2
14.	Підготувати проєкт на тему «Атрибути Української держави: назва, прапор, герб, гімн, столиця, офіційна державна мова, валюта».	2
15.	Дослідити та презентувати проєкт «Правила доброчинності. Люди – різні, але всі ми – рівні. Види дискримінації (на прикладах). Негідні (аморальні) вчинки. Як протидіяти негідним учинкам?».	2

IV. Політика оцінювання

Поточний контроль з дисципліни «Методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі» – це оцінювання навчальних досягнень студента з усіх видів аудиторної роботи протягом навчального семестру.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

Аудиторна робота	Бали
Виступ з основного питання (усне опитування)	1
Повідомлення	1
Участь у дискусіях, активність під час обговорення питань, доповнення, запитання до того, хто відповідає	2
Виконання практичного завдання	2
Робота в малих групах	1
Доповідь, презентація за темою	3
Підготовка питань, що відводяться на самостійне опрацювання (самостійна робота)	1

Критеріями оцінки є: для усних відповідей:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

для виконання практичних завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Обов'язковим для отримання допуску до заліку є відпрацювання практичних занять, виконання ІНДЗ, написання модульних контрольних робіт та підготовка повідомлень на питання що відводяться на самостійне опрацювання. Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях

студент може відпрацювати пропущені практичні заняття, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Після освоєння кожного змістового модуля передбачено написання модульної контрольної роботи, завдання якої оформлено у вигляді тестів. За кожен модульну контрольну роботу студенти можуть отримати по 30 балів. Загальна сума балів модульного контролю – 60.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів, вебінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю), дозволяє набрати студенту 10 балів;
- підготовка конкурсної наукової роботи 10 балів.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації 10 балів.

Підсумкова оцінка за вивчення предмета виставляється за 100-бальною шкалою і складається із сумарної кількості балів за:

- 1) поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів) та виконання ІНДЗ (максимум 10 балів);
- 2) модульні контрольні роботи (максимум 60 балів) і фіксується у відомості та заліковій книжці студента.

Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Кожен студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Індивідуальні роботи, практичні завдання необхідно виконувати згідно встановленого дедлайну.

Порушення правил тягне за собою зниження оцінки, або повне її анулювання

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік, проводиться у вигляді тестування, нараховує 30 питань (2 бали за правильну відповідь) і триває 60 хвилин, максимальна кількість балів, яку студент може набрати становить 60 балів. До отриманих балів за тестування додаються бали поточного контролю.

VI. Шкала оцінювання

Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання

<i>Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності</i>	<i>Оцінка для екзамену / заліку</i>
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Бібік Н. М. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
2. Боренько Я. Громадянська освіта в Україні: https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/171108_citizenship-education-Ukraine-ukr_YB.pdf
3. Громадянська відповідальність: 80 вправ для формування громадянської та соціальної компетентностей під час вивчення різних шкільних предметів: посібник для вчителя для реалізації наскрізної тематичної лінії «громадянська відповідальність» в оновлених шкільних програмах для 5–9-х класів / Рафальська М., Боярчук О., Герасим Н. та ін. Європейський центр ім. Вергеланда. Київ, 2017. 136 с.
4. Громадянська освіта: теорія і методика навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sites.znu.edu.ua/interactiv.edu.lab/Posibnyky/TTG_main.pdf
5. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://newstandard.nus.org.ua/>
6. Зрозуміти новий Стандарт: інструкція для вчителів: https://nus.org.ua/questions/zrozumity_noviy_standart/
7. Іванчук М. Г., Шевчук К. Д. Виховний потенціал рідного краю навч. посіб. м. Чернівці, 2011.
8. Іонова О. М. Підготовка майбутніх учителів до застосування інтегрованих форм організації навчального процесу в початковій школі : [монографія]. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Ін-т педагогіки та психології. Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 263 с.
9. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>

10. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text>.

11. Крамаренко А. Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів ОПП «Початкова освіта». Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 420 с.

12. Кузьмінський А. Технологія і техніка шкільного уроку. <https://westudents.com.ua/glavy/51348-25-tipi-navchannya-h-sutnst.html>

13. Михайліченко М. В., Рудик Я. М. Освітні технології: навчальний посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

14. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Указ Президента 68/2016 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2016/paran25#n25>

15. Рекомендації Європейського Парламенту та Ради (ЄС) : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text

16. Типова освітня програма початкової освіти: 1-2 класи. К. : ТД «Освіта-центр +», 2018. 240 с.

17. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.) / О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко. К. : Світич, 2018.

Додаткова література

1. Аналітичний звіт сучасний стан громадянської освіти в Україні / Іванюк І. В., Овчарук О. В., Терещенко А. Б. ГО «Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики», 2013. Режим доступу http://lib.iitta.gov.ua/844/1/civic_education.pdf.

2. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической техно-логии. – М., 1989. – С. 7–8, 12–14.

3. Бех І., Вербицький В. Оновлення освіти: фокус на ранній вік. *Освіта*. 2017. № 50-51.

4. Белуха С. Шлях до нової української школи. Дослідно-експериментальна та інноваційна діяльність навчального закладу [Текст]. *Директор школи*. 2017. №19-20.

5. Громадянське суспільство України: сучасний стан і перспективи впровадження європейських стандартів взаємодії з державою [Текст]: *Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції*, 12 грудня 2013 р., м. Київ / Упоряд.: В. М. Яблонський, О. А. Корнієвський, П. Ф. Вознюк. Київ : НІСД, 2014. 192 с.

6. Держава і громадянське суспільство в Україні: пошук концепції співпраці: аналітична доповідь / За ред. О. М. Майбороди. Київ : ПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН Укр., 2013. 376 с.

7. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій /Автор-укладач Н. П. Наволокова. Х.: Вид. група «Основа», 2011.

8. Зростаємо в демократії. Плани уроків для початкових класів з освіти для демократичного громадянства та прав людини (ОДГ/ОПЛ) / [В. Вайдінгер, Р. Голлоб] / Під заг. ред. Р. Голлоб, П. Крапф та ін.; пер. з англ. та адапт. О. В. Овчарук; заг. ред. укр. версії Н. Г. Протасова. К: НАДУ, 2011, 154 с.

9. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1. Ст.2598.

10. Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. Сучасні педагогічні технології: навч. посібник. К., 2000. – С. 9–14.
11. Освітні технології: навч.- метод. посібник / За заг. ред. О. М. Пехоти. К., 2001.– С. 17–18.
12. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontsepsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
13. Міжнародний пакт про громадянські права: позиція держави та погляд громадянського суспільства. Київ : Істина, 2007. 240 с.
14. Навчальна програма «Уроки стійкого розвитку. Моя щаслива планета» (програми курсів за вибором для ЗНЗ. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1–4-і класи. Книга 4) Пометун О. І., Онопрієнко О. В., Цимбалару А. Д., Андрусенко І. В. / Мандрівець / Лист ПТЗО від 6.03.2014. № 14. 1/12-Г-341.
15. Природа рідного краю. Гра-квест для першокласників. *Сучасна школа України*. 2019. № 1.
16. Права людини (автори: Ремех Т. О., Пометун О. І.) (збірник навчальних програм для учнів 1–9 класів основної школи та 10–11-х класів суспільно-гуманітарного напрямку старшої школи. Частина III. Київ. 2010.
17. Програма курсу за вибором «Україна – єдина країна» (Програми курсів за вибором для ЗНЗ. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1–4-і класи. Книга 4). Седеревічене А. О., Харсіка Л. І. / Мандрівець / Лист ПТЗО від 26.06.2015. № 14.1/12-Г-791.
18. 15 ідей для роботи з дітьми. Сучасні форми роботи в школі. *Шкільний світ*. 2017. № 3. с. 21.